

KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ I

I. MỤC TIÊU

- Kiểm tra, đánh giá mức độ đạt chuẩn kiến thức, kỹ năng trong chương trình môn Ngữ văn lớp 12 đến giữa học kì I. Cụ thể:
- Biết đọc hiểu văn bản tiểu thuyết hiện đại theo các cấp độ: nhận biết, thông hiểu, vận dụng
- Biết vận dụng kiến thức, kỹ năng đã học để viết bài nghị luận văn học so sánh, đánh giá hai tác phẩm truyện.

II. HÌNH THỨC ĐỀ KIỂM TRA

- Thời gian: 90 phút
- Hình thức: Tự luận
- Nội dung: Theo ma trận sau đây

Thành phần năng lực	Mạch kiến thức	Số câu	Cấp độ tư duy				Tỷ lệ	Tổng điểm
			<i>Biết</i>	<i>Hiểu</i>	<i>Vận dụng</i>	<i>Vận dụng cao</i>		
Đọc hiểu	Tiểu thuyết hiện đại (Trích)	3	x				15%	1,5
		2		x			10%	1,0
		2			x		20%	2,0
		1				x	5%	0,5
Viết	So sánh, đánh giá hai đoạn trích truyện	1	*	*	*	*	50%	5,0
Tổng		9					100%	10

III. NỘI DUNG ĐỀ KIỂM TRA

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (5,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

KHÔNG GIA ĐÌNH¹ (trích)

Hector Malot²

Tóm tắt: Tác phẩm là câu chuyện của Remi - một cậu bé bị bỏ rơi tại Paris và được nhận nuôi bởi gia đình Barberin ở làng Chavanon nước Pháp. Mẹ nuôi của cậu là bà Barberin rất yêu thương cậu nhưng cha nuôi của cậu thì không. Sau một sự cố bị tai nạn khi đi làm tại Paris, bị thua kiện phải bán hết tài sản, ông Barberin quyết định bán Remi cho gánh xiếc của ông cụ Vitalis mà không cho vợ biết. Đoạn trích dưới đây kể về lúc Remi buộc phải ra khỏi nhà theo cụ Vitalis, vô tình nhìn thấy má Barberin từ xa cũng đang tìm cậu.

[...] Bỗng nhiên trên con đường dốc lên làng tôi nhìn thấy một chiếc khăn nhỏ màu trắng. Xa quá nên tôi chỉ thấy được màu trắng của chiếc khăn nhưng có những lúc trái tim nhìn tinh hơn đôi mắt: tôi nhận ra má Barberin. Đúng má rồi. Má bước từng bước dài.

Tôi rào nhà chúng tôi má đẩy ra, vào sân và đi qua sân khá nhanh. Tôi lập tức đứng lên trên ụ đất không nghĩ tới con Capi đã chồm đến gần tôi. Má Barberin không ở trong nhà lâu. Má đi ra ngay và chạy trong sân. Má tìm tôi. Tôi cúi xuống phía trước và kêu lên bằng tất cả sức lực của mình:

- Má ơi! Má ơi! - Nhưng giọng tôi chìm ngấm trong không trung.

- Cháu điên à? - Cụ Vitalis hỏi.

Tôi không trả lời chỉ dán mắt vào má Barberin nhưng má đâu có ngờ tôi ở gần má đến như thế nên không nghĩ đến chuyện ngẩng đầu lên. Má đi qua sân, ra lại ngoài đường, quay nhìn tứ phía. Tôi càng gào to hơn. Lúc đó cụ Vitalis đoán ra sự thể bèn cũng leo lên ụ đất. Cụ nhìn thấy cái khăn trắng.

- Tôi nghiệp thằng bé! - Cụ thì thầm.

- Ôi! Cháu xin cụ, cho cháu về. - Được sự thông cảm của cụ động viên, tôi nói.

Nhưng cụ nắm lấy cổ tay tôi đưa tôi xuống đường.

- Cháu đã nghỉ rồi, thôi lên đường, chàng trai của ông. - Cụ nói.

Tôi muốn gỡ tay cụ ra nhưng cụ nắm chặt lắm.

- Capi, Zerbino³! - Cụ gọi.

Hai con chó vẫy lấy tôi. Đành phải theo cụ Vitalis thôi. Tôi đã có bằng chứng để hiểu cụ không phải người ác. Sau khi đi độ mười lăm phút cụ bỏ cánh tay tôi.

¹ *Không gia đình* (tiếng Pháp: *Sans famille*), có thể được xem là tiểu thuyết nổi tiếng nhất của nhà văn Pháp Hector Malot, được xuất bản năm 1878. Tác phẩm đã nhận được giải thưởng của Viện Hàn lâm Văn học Pháp. Nhiều nước trên thế giới đã dịch lại tác phẩm và xuất bản nhiều lần. Từ khi ra đời, *Không gia đình* đã trở nên quen thuộc đối với thiếu nhi Pháp và thế giới. Kiệt tác này đã được xuất hiện nhiều lần trên phim ảnh và truyền hình.

² Hector Malot (1830-1907) - nhà văn nổi tiếng người Pháp, là tác giả của nhiều cuốn sách kinh điển như *Những người tình*, *Không gia đình*, *Trong gia đình*... Trong sự nghiệp cầm bút của mình ông đã viết trên 70 tác phẩm, được hàng triệu bạn đọc trên thế giới đón nhận và yêu mến. Với lối diễn đạt phong phú, óc quan sát tinh tế, am hiểu tâm lý trẻ thơ, Hector Malot đã truyền tới độc giả nhiều thông điệp về tình yêu thương, sự quan tâm giữa con người với con người, nghị lực đối mặt với nghịch cảnh.

³ Capi, Zerbino: tên hai chú chó trong gánh xiếc của cụ Vitalis.

- Bây giờ cháu đi cạnh ông, nhưng đừng quên nếu cháu muốn trốn thì Capi và Zerbino sẽ theo kịp cháu ngay.

Tôi buông một tiếng thở dài.

- Cháu buồn, ông hiểu - Cụ Vitalis tiếp tục nói - Cháu có thể khóc. Nhưng chỉ cần cháu cố mà cảm thấy được là ông mang cháu đi không phải để làm cháu khổ. Cháu mà không đi thì sao nào? Sẽ vào trại trẻ. Những người nuôi cháu không phải cha mẹ cháu. Má tốt với cháu và cháu yêu má, cháu khổ tâm phải xa má, tất cả những cái đó là tốt thôi, nhưng bà ấy không giữ nổi cháu. Chàng trai của ông ạ, cháu phải hiểu rằng cuộc đời thường là một trận chiến mà trong đó có phải người ta muốn làm gì là làm được đâu.

Những lời của cụ rất khôn ngoan nhưng lúc này một sự thực còn kêu to hơn bất kỳ lời nói nào: đó là sự chia ly.[...]

Trả lời các câu hỏi:

Câu 1. Văn bản là cuộc đối thoại của các nhân vật nào?

Câu 2. Xác định ngôi kể và điểm nhìn của văn bản.

Câu 3. *Tội nghiệp thằng bé!* là câu nói của nhân vật nào? Câu nói đó bộc lộ thái độ gì của người nói?

Câu 4. Phân tích tác dụng của việc sử dụng những câu văn ngắn trong đoạn: *Má Barberin không ở trong nhà lâu. Má đi ra ngay và chạy trong sân. Má tìm tôi.*

Câu 5. Tác dụng biểu đạt của câu hỏi: *Cháu mà không đi thì sao nào?*

Câu 6. Từ cảnh ngộ được kể, hãy nêu tâm trạng của nhân vật Remi.

Câu 7. Nêu cảm nhận của anh/chị về nhân vật cụ Vitalis.

Câu 8. Anh/chị có đồng tình với quan điểm: *Cuộc đời thường là một trận chiến mà trong đó có phải người ta muốn làm gì là làm được đâu không?* Vì sao? Trả lời trong khoảng 5-7 dòng.

PHẦN II. LÀM VĂN (5,0 điểm)

Viết bài văn nghị luận (*khoảng 600 chữ*) so sánh, đánh giá nhân vật cụ Vitalis trong văn bản phần Đọc – hiểu với nhân vật Giăng Van-giăng trong văn bản sau đây:

NHỮNG NGƯỜI KHỐN KHỔ⁴ (trích)

Victor Hugo⁵

Tóm tắt: Cô-dét là đứa trẻ vô thừa nhận, mẹ Cô-dét vì cuộc sống mưu sinh nên đã gửi bé vào gia đình Tենácđiե với mong muốn con mình có cuộc sống đầy đủ hơn. Trước khi chết, mẹ cô bé đã nhờ cậy Giăng Van-giăng (ông chủ của mẹ Cô-dét) đến tìm và chuộc lại con mình khỏi gia đình Tենácđи.

Bà Tենácđи đang đi đi lại lại trong phòng chợt nhận ra Côdét thay vì làm công việc đã chỉ nhìn hai con bà đang nô đùa.

⁴ *Những người khốn khổ* (Tiếng Pháp: Les Misérables) là tiểu thuyết của văn hào Pháp Victor Hugo, được xuất bản năm 1862. Tác phẩm được đánh giá là một trong những tiểu thuyết nổi tiếng nhất của nền văn học thế giới thế kỷ 19. *Những người khốn khổ* được chuyển thể nhiều lần thành các vở kịch, bộ phim, được dịch ra nhiều thứ tiếng trên thế giới.

⁵ Victor Hugo (1802-1885) là một chính trị gia, thi sĩ, nhà văn, và kịch gia thuộc chủ nghĩa lãng mạn nổi tiếng của Pháp. Victor Hugo chiếm một vị trí trang trọng trong lịch sử văn học Pháp. Các tác phẩm của ông đa dạng về thể loại và trải rộng trên nhiều lĩnh vực khác nhau. Victor Hugo đề cao chủ nghĩa cá nhân, sự công bằng, tình yêu, vẻ đẹp và lẽ phải. Các tác phẩm của ông vừa mang chất lãng mạn và tính xã hội sâu sắc, thể hiện sự đấu tranh cho công lý, quyền lợi của người nghèo và đấu tranh chống chế độ độc tài.

- À, tao bắt quả tang mày đây nhé! - Bà ta hét lên - Mày làm công việc như thế đó hả? Tao sẽ bắt mày làm việc bằng roi da đây.

- Nay bà...- Giảng Van-giăng ôn tồn nói - Bà cứ để cháu nó chơi.

- Nó phải làm mới có ăn. - Bà Tênacđiê vừa tiếp lời vừa thẳng chân đạp vào Côdét - Từ sáu tháng nay mẹ nó không trả tiền cho chúng tôi nữa, nhưng nó vẫn cứ phải ăn cơ mà. Người mẹ này chẳng đáng gì cả, chị ta bỏ rơi con mình. Có lẽ chị ta đã chết rồi cũng nên.

Giảng Van-giăng chăm chú nhìn vào lò lửa. Ông còn đang mơ mộng thì giọng nói chát chúa khiếp đảm của bà Tênacđiê kéo ông ra khỏi sự trầm tư của mình. Hai đứa con gái nhà Tênacđiê đã bỏ búp bê để chơi với con mèo. Côdét không thể nào cưỡng lại được ước muốn chạm tay vào con búp bê kia, và cô chộp lấy nó. Cô đang ru nó một cách ngây ngất thì bà Tênacđiê đã dừng bước trước mặt cô trong cơn giận sôi bọt mép khiến bà khàn cả giọng.

- Côdét? - Bà hét.

Côdét run bần bật, cô đặt con búp bê xuống đất với một vẻ sùng mộ pha lẫn tuyệt vọng. Rồi cô chập hai bàn tay lại và bật khóc nức nở.

Giảng Van-giăng đứng bật dậy:

- Chuyện gì thế? - Ông hỏi bà Tênacđiê.

- Ông không thấy à? - Bà này lớn tiếng, con quý con mặt kiếp này tự tiện chạm tới con búp bê của con tôi với hai bàn tay bẩn thỉu khủng khiếp của nó.

Côdét càng khóc to. Người đàn ông bước thẳng tới cánh cửa mở ra đường, mở cửa và ra ngoài. Một phút chưa kịp trôi qua ông đã trở lại. Ông cầm trong hai bàn tay một con búp bê xinh đẹp mặc áo hồng mà một tiếng đồng hồ trước đây ông đã thoáng thấy trong cửa hàng hội chợ. Ông đặt nó đứng trước Côdét và nói:

- Của cháu đây.

Côdét trông thấy người đàn ông đó đến với con búp bê kia như trông thấy vàng thái dương. Cô không khóc nữa, dường như cô cũng không dám thở nữa.

Bà Tênacđiê, Êpônin và Ôrêma⁶ bấy giờ ngẩn người ra như những pho tượng. Cả những khách đang giải khát cũng im tiếng, một niềm im lặng trọng thể bao trùm khắp quán.

----- **Hết** -----

⁶ Êpônin và Ôrêma: tên hai đứa con gái nhà Tênacđiê.

IV. HƯỚNG DẪN CHẤM

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	5,0
	1	Văn bản là cuộc đối thoại giữa hai nhân vật: Rê-mi – cụ Vitalis. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 0,5 điểm. - Học sinh trả lời thiếu nhân vật: 0,25 điểm. - Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	0,5
	2	- Ngôi kể trong văn bản: ngôi thứ nhất: Rê-mi kể lại câu chuyện xảy ra với mình - Điểm nhìn bên trong: kể và tả bằng cảm nhận, ý thức của nhân vật Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 0,5 điểm - Học sinh trả lời đúng 01 ý: 0,25 điểm. - Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	0,25 0,25
	3	- <i>Tội nghiệp thằng bé!</i> Là câu nói của nhân vật cụ Vitalis trong văn bản - Câu nói đó bộc lộ thái độ đồng cảm, xót thương của nhân vật cụ Vitalis dành cho Remi khi nhận ra tình cảnh của chú bé. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 0,5 điểm - Học sinh trả lời đúng 01 ý: 0,25 điểm. - Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	0,25 0,25
	4	Đoạn văn gồm 3 câu văn ngắn, có chung chủ ngữ “Má”. - Tác dụng: + Thuật lại các hành động liên tiếp của nhân vật “má” + Thể hiện được tâm trạng hồi hộp, cuống quýt dõi theo “má” của nhân vật Remi. + Tạo giọng điệu gấp gáp, dồn dập, lôi cuốn của đoạn văn. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 0,5 điểm. - Học sinh trả lời thiếu 01 ý: trừ 0,25 điểm. - Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	0,5
	5	Tác dụng biểu đạt của câu hỏi: <i>Cháu mà không đi thì sao nào?</i> - Không dùng để hỏi, vì cụ Vitalis tự trả lời câu hỏi này - Là cách để cụ Vitalis nêu ra các nguy cơ của việc “cháu không đi” Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 0,5 điểm. - Học sinh trả lời đúng 01 ý: 0,25 điểm. - Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	0,5
	6	- Cảnh ngộ của cậu bé Remi: + bị bán cho một người xa lạ + buộc phải rời xa má Barberin – người duy nhất yêu thương cậu + nhìn thấy má trên đường rời đi - Tâm trạng của Remi:	0,5 0,5

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
		+ tha thiết muốn ở lại với má + đau khổ và bất lực vì không còn cách nào có thể làm thay đổi thực tại. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 0,5 điểm. - Học sinh trả lời đúng 01 ý: 0,25 điểm. - Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	
	7	Nhân vật cụ Vitalis là một người từng trải, giàu kinh nghiệm sống, nhân hậu. + Cụ thấu hiểu hoàn cảnh, nỗi niềm của bé Remi, giúp cậu bé hiểu rõ việc cần phải ra đi. + Cụ thương cậu bé phải rời xa người yêu thương cậu, dành những lời động viên và an ủi cậu. Hướng dẫn chấm: - Học sinh nêu được như đáp án (có thể diễn đạt khác): 1 điểm. - Học sinh nêu không đầy đủ ý: 0,5 điểm - Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	1,0
	8	Học sinh có thể bày tỏ đồng tình hoặc phản đối quan điểm <i>cuộc đời thường là trận chiến mà trong đó có phải người ta muốn làm gì là làm được đâu</i> - Nếu đồng tình, cần nhấn mạnh: cuộc sống vốn đầy rẫy những khó khăn bất trắc mà con người không thể thay đổi được, phải chấp nhận thua cuộc; bởi vậy cần đối diện với hoàn cảnh và tìm cách vượt qua nó. - Nếu phản đối, cần nhấn mạnh: không khó khăn nào trong cuộc sống có thể làm ảnh hưởng tới con người, con người có thể làm chủ hoàn cảnh song cũng không nên chủ quan trước hoàn cảnh. - Nếu vừa đồng tình, vừa phản đối có thể kết hợp hai ý trên. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như trên (có thể diễn đạt khác): 0,5 điểm - Học sinh trả lời được 1 ý : 0,25 điểm - Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	0,5
II	9	VIẾT	5,0
		a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai nghị luận được vấn đề, kết bài khái quát được vấn đề	0,25
		b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: So sánh, đánh giá hai nhân vật văn học qua các chi tiết trong 2 đoạn trích Hướng dẫn chấm: - Học sinh xác định đúng vấn đề cần nghị luận: 0,5 điểm. - Học sinh xác định chưa đúng vấn đề cần nghị luận: 0 điểm.	0,5
		c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm Học sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận. Dưới đây là một vài gợi ý có thể hướng tới (HS có thể viết theo các cách khác nhau, bảo đảm ý nghĩa tích cực, phù hợp với chuẩn mực đạo đức)	3,5
		* Giới thiệu hai nhân vật trong hai tác phẩm của hai nhà văn (theo các thông tin được giới thiệu)	

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
		* Làm rõ điểm chung ở hai nhân vật + Là những người đàn ông trưởng thành, từng trải, giàu kinh nghiệm sống, có bản lĩnh và khả năng xử lý vấn đề xảy ra + Giàu tình yêu thương đối với trẻ nhỏ + Đều được đặt vào tình huống có vấn đề, các chi tiết xây dựng nhân vật ấn tượng. * Làm rõ điểm khác biệt giữa hai nhân vật + Được đặt vào những tình huống khác nhau: Cụ Vitalis đến mua Remi và đón cậu bé ra khỏi nhà để đi cùng mình; Giăng Van-giăng đến thăm Cô-dét và thấu hiểu sự thật cuộc sống của cô bé. + Cách bày tỏ tình cảm với trẻ nhỏ khác nhau, có tác động lớn đến tình cảm của đứa trẻ: Cụ Vitalis kiên quyết đưa Remi ra khỏi nhà, động viên và an ủi cậu bé bằng lời lẽ “rất khôn ngoan” khiến cậu bé bị thuyết phục; Giăng Van-giăng ra sức bênh vực Cô-dét, mua búp bê để an ủi cô bé khiến Cô-dét phần nào yên tâm vì tìm thấy điểm tựa tinh thần. + Được xây dựng bởi hệ thống chi tiết khác nhau, ngôi kể và điểm nhìn trần thuật, lời kể khác nhau. * Lý giải và nêu giá trị + Hai nhân vật nằm trong hai cuốn tiểu thuyết nổi tiếng được viết vào cuối thế kỷ XIX của hai nhà văn Pháp. Bối cảnh xã hội giống nhau đã dẫn đến những hình tượng có nét tương đồng, tạo nên những nhân vật có sức cuốn hút. + Hai nhà văn với hai phong cách khác nhau, và do đòi hỏi của nền văn học buộc mỗi nhà văn phải luôn sáng tạo trong quá trình sáng tác dẫn tới cách xây dựng hình tượng nhân vật khác nhau. * Đánh giá: - Đánh giá về ý nghĩa của hai hình tượng nhân vật: góp phần thể hiện giá trị hiện thực của tác phẩm và tư tưởng nhân đạo của hai nhà văn. - Đặt hai hình tượng trong thế tương quan nhằm khẳng định vẻ đẹp của từng hình tượng cũng như trân trọng sự đóng góp của hai nhà văn vào sự phát triển của văn học Pháp nói riêng, văn học thế giới nói chung. Hướng dẫn chấm: - Nghị luận đầy đủ, sâu sắc, phù hợp, thuyết phục: 3,0 - 3,5 điểm. - Nghị luận chưa đầy đủ hoặc chưa sâu sắc: 1,0 điểm – 2,75 điểm. - Nghị luận chung chung, sơ sài: 0,25 điểm – 0,75 điểm.	
		d. Chính tả, ngữ pháp: Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt. Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0,25
		e. Sáng tạo: Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ, sáng tạo.	0,5
Tổng điểm			10,0

